

Obecná ekonomie II

Model jednoduché ekonomiky

Keynesovská vs. neoklasická ekonomie

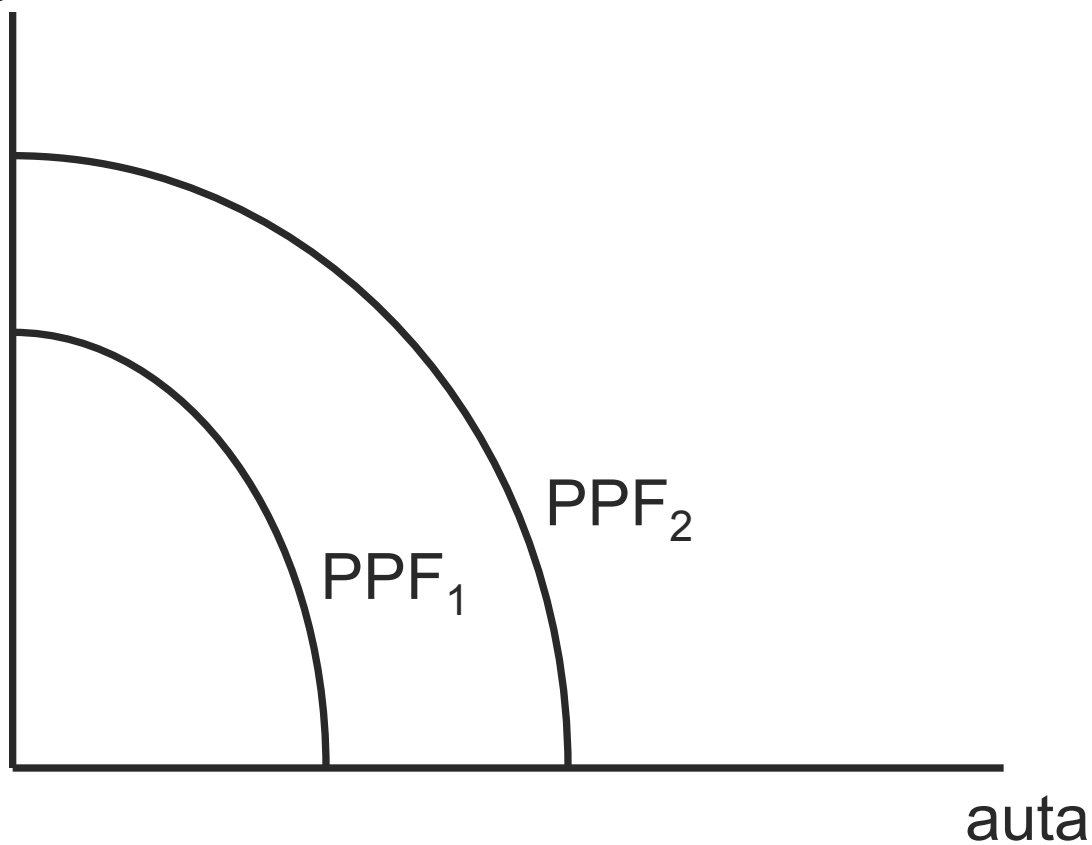
- **Neoklasická ekonomie** – navazuje na klasickou ekonomii (neviditelná ruka trhu, volný trh bez zásahu státu - liberalismus, pružnost cen jakožto nástroj utváření rovnováhy)
- **Neoklasická ekonomie** – marginalistický přístup a víra v samoregulační schopnosti ekonomiky
- **Keynesovská ekonomie** – vzniká v období hospodářské krize v 30. letech, neviditelná ruka trhu selhala, nutnost státní intervence (popření samoregulační schopnosti v krátkém období), ceny jsou nepružné, zejména směrem dolů

Výkon ekonomiky

- HDP?
- Při stejné vybavenosti VF může být výkon ekonomiky rozdílný
- Hranice produkčních možností?
- Skutečný produkt může být vyšší nebo i menší, než kolik činí tzv. potenciál
- Krátké vs. dlouhé období (PPF)
- Determinanty výkonu v krátkém období

Hranice produkčních možností

mobily

Potenciální produkt

- =takový produkt ekonomiky, pro jehož produkci jsou využity všechny disponibilní výrobní faktory, avšak v míře, jež ještě nevyvolává inflační tlaky, tj. tlaky zejména v podobě růstu cen VF. Ekonomika nefunguje tzv. „nadoraz“, nýbrž jde o dlouhodobě udržitelný stav a nejsou vyvolávány ani inflační, ani deflační procesy. Současně na trhu práce existuje tzv. přirozená míra nezaměstnanosti

Otázka č.1

Co můžete udělat s penězi, kdybyste je dostali, tak jako mladík na obrázku?

TUTO VARIANTU, BYŤ MOŽNOU, ALE V MEZÍCH EKONOMICKÉ TEORIE NEBEREME V ÚVAHU. ZKUSTE DALŠÍ=>

Otázka č.1

=

S
P
O
T
Ř
E
B
A

=

Ú
S
P
O
R
Y

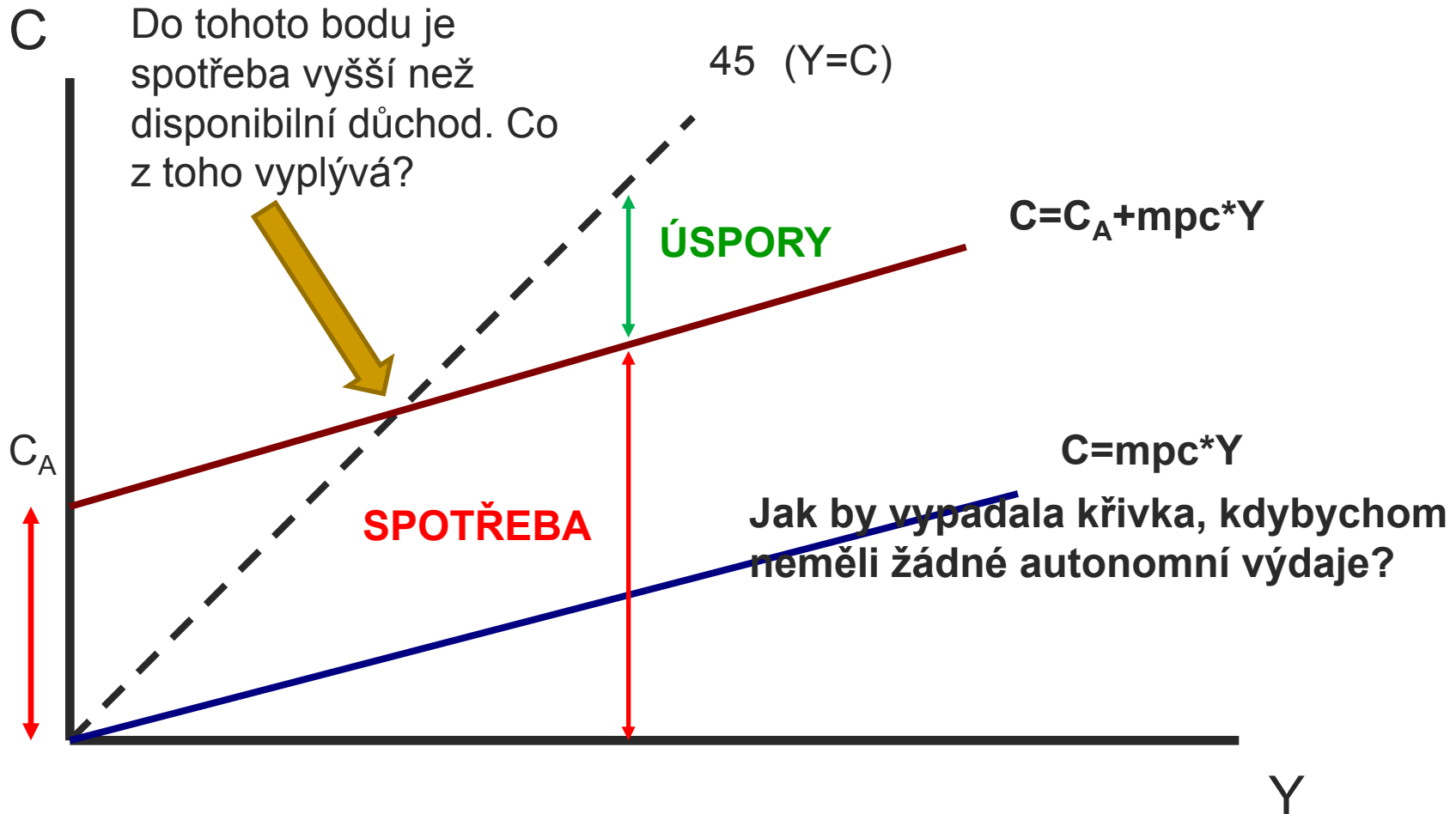
Disponibilní důchod

- Z předchozího obrázku tedy vyplývá, že disponibilní důchod lze rozdělit na spotřebu a úspory, neboli:

$$DI = C + S$$

- Co je klíčové pro poměr mezi C a S?
- **mpc** (mezní sklon ke spotřebě) vs. **mps** (mezní sklon k úsporám), platí $mpc + mps = 1$
- Velikost spotřeby je závislá na výši disponibilního důchodu, s rostoucím důchodem roste i spotřeba \Rightarrow spotřeba je funkcí disponibilního důchodu.
- Úsporová funkce je pak zrcadlovým obrazem spotřební funkce

Spotřební funkce

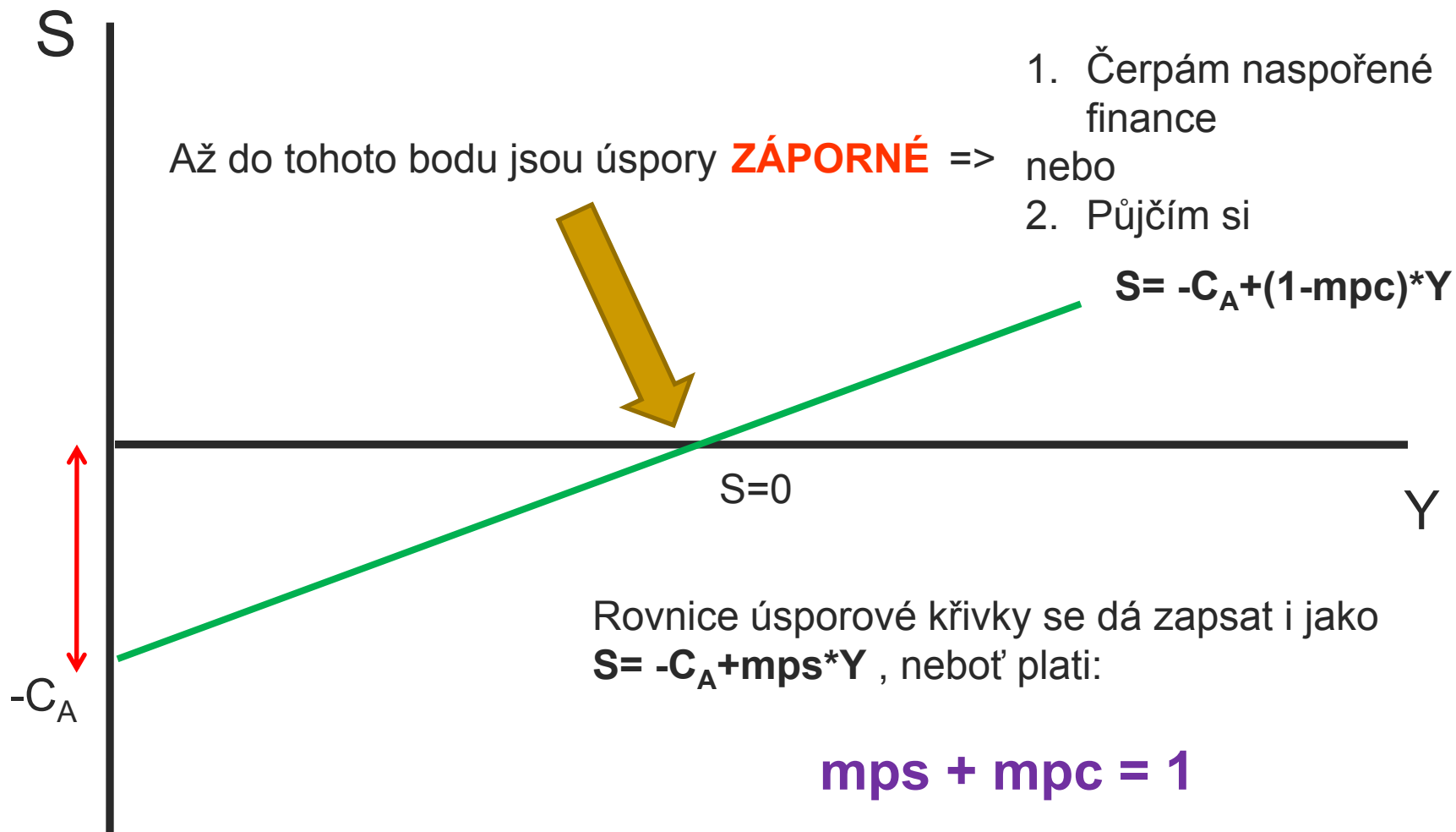

C_A = autonomní spotřeba, tj. spotřeba, která nezávisí na výši důchodu

Spotřební funkce

- C_A – **autonomní** spotřební výdaje, které nezávisí na velikosti důchodu, autonomní spotřeba vyjadřuje spotřební výdaje, když je důchod roven nule
- C_I – **indukovaná** spotřeba (spotřební výdaje), která je funkcí důchodu a je násobkem mezního sklonu ke spotřebě (mpc) a důchodu (Y) $C_I = mpc \cdot Y$
- **mpc** – mezní sklon ke spotřebě, vyjadřuje velikost, o kterou se zvýší spotřební výdaje při zvýšení důchodu o každou dodatečnou jednotku.

Úsporová funkce

Úsporová funkce

- Úsporová funkce = rostoucí funkce důchodu
- S_A – **autonomní** úspory, které nezávisí na velikosti důchodu, autonomní úspory vyjadřují velikost úspor, když je důchod roven nule, platí $S_A = -C_A$
- S_I – **indukované** úspory, které jsou funkcí důchodu a jsou násobkem mezního sklonu k úsporám (mps) a důchodu (Y) $S_I = mps * Y$ nebo také $S_I = (1 - mpc) * Y$
- **mps** – mezní sklon k úsporám, vyjadřuje poměr přírůstku úspor k přírůstku důchodu.

Model s linií 45° čili jednoduchý keynesiánský model

K ČEMU?

- Určení rovnovážného produktu
- Tento výdajový model je tzv. poptávkově orientovaný, tj. popisuje mechanismus, kterým agregátní výdaje ovlivňují reálný produkt
- Agregátní výdaje (AE) jsou stimulem růstu produktu
- Dvou, tří a čtyřsektorová verze
- Agregátní výdaje $AE =$ hodnota plánovaných výdajů na nákup výrobků a služeb, jež jsou ekonomické subjekty ochotny vydat při určité úrovni reálného produktu

Model s linií 45° čili jednoduchý keynesiánský model

PŘEDPOKLADY MODELU SE 2 SEKTORY

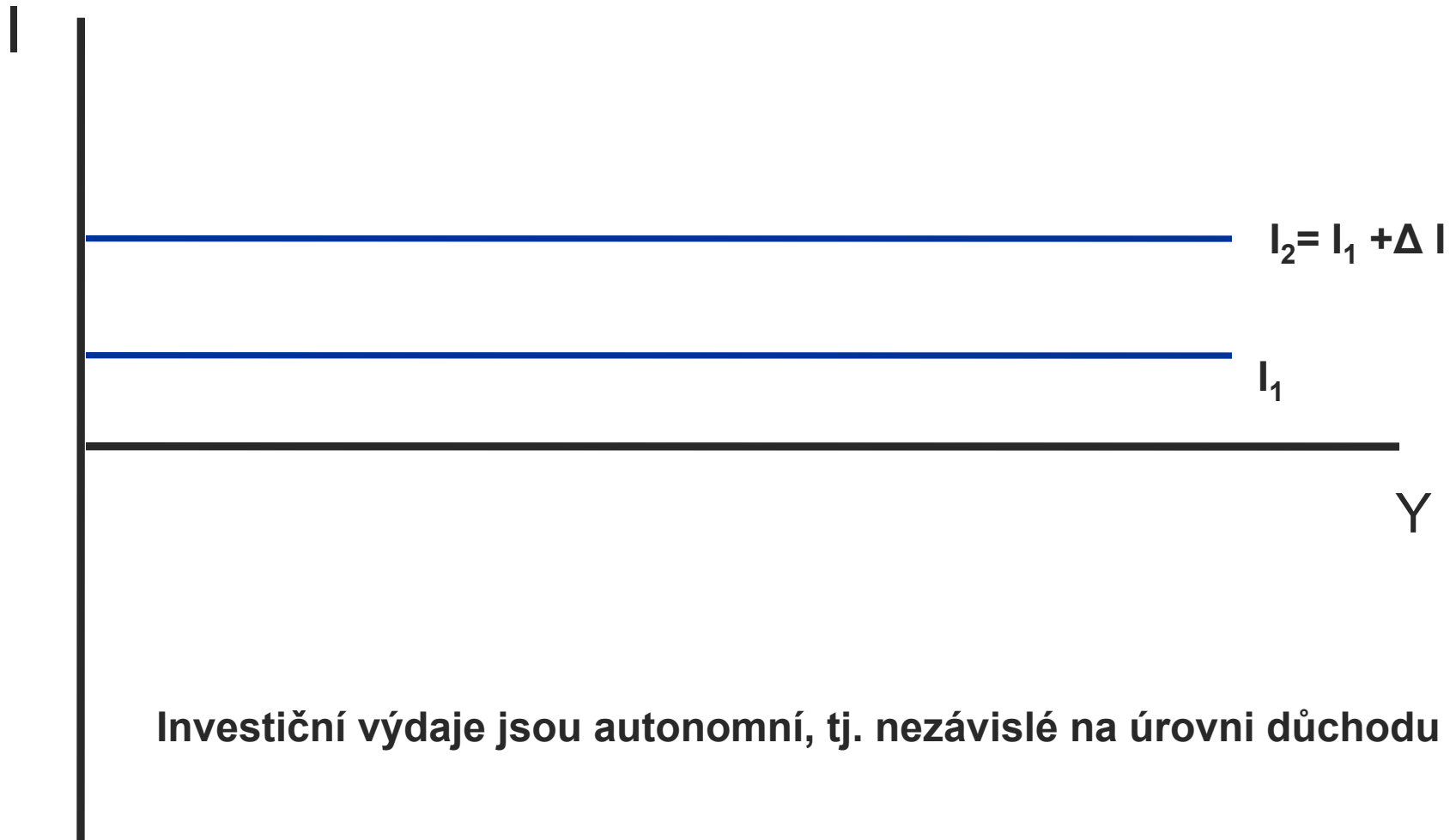
- cenová hladina je stálá,
- zásoba kapitálu je dostatečná, může být vyrobena produkce, která je poptávaná,
- existuje produkční mezera,
- nabídka práce je dostatečná, může být vyrobena produkce, která je poptávaná při dané stálé nominální mzdě,
- všechny nominální veličiny jsou reálnými veličinami,
- ekonomika je uzavřená

Model s linií 45° čili jednoduchý keynesiánský model

INVESTICE FIREM

- Poměrně proměnlivé
- Závisí např. na poptávce po produkci firem, očekáváních podnikatelů ohledně dalšího vývoje ekonomiky, na inflaci, nastavení podnikatelského prostředí, pohybu měnových kurzů, a v neposlední řadě také na politickém vývoji
- Investice ovlivňuje i vláda prostřednictvím např. investičních pobídek, změnou sazby daně ze zisku, existencí minimální mzdy atd.
- Investice se nemění se změnou reálného důchodu
- Investice mají multiplikační efekt na produkt (produkt roste rychleji než investice, které jej vyvolaly)

Investiční funkce

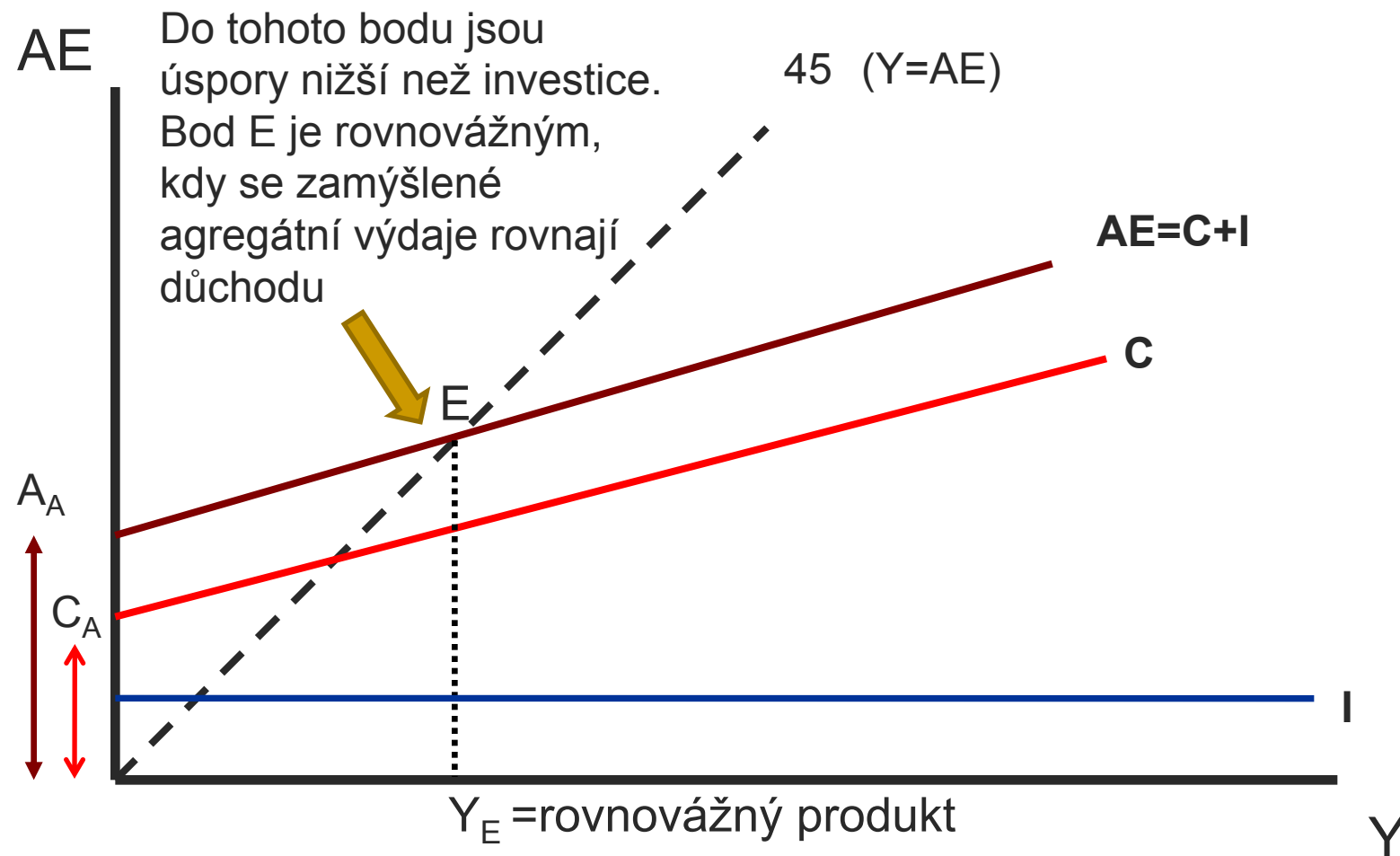
Investiční výdaje jsou autonomní, tj. nezávislé na úrovni důchodu

Model s linií 45° čili jednoduchý keynesiánský model

SKUTEČNÉ AGREGÁTNÍ VÝDAJE

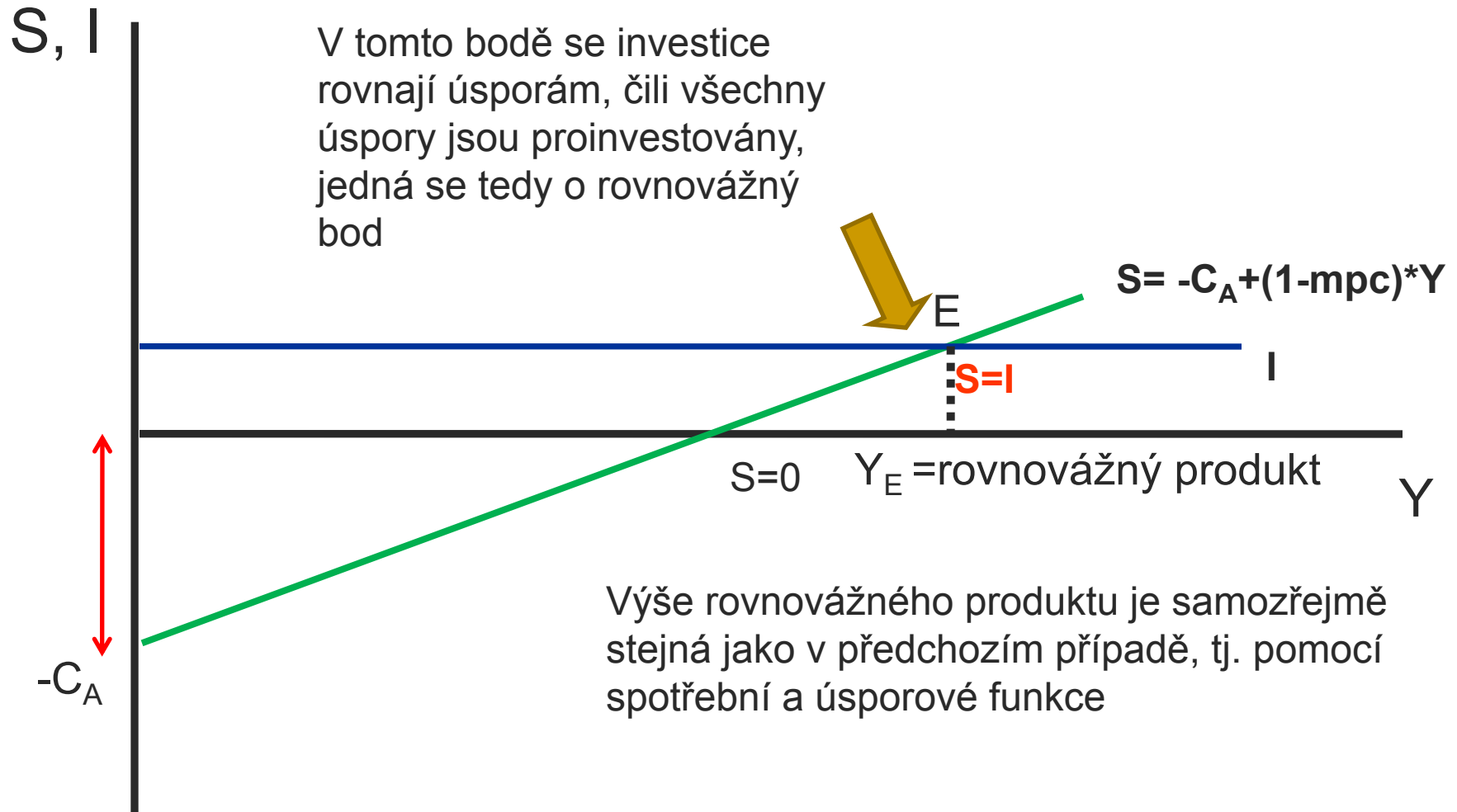
- skutečné spotřební výdaje = plánovaným spotřebním výdajům,
- liší se plánované a skutečné investiční výdaje,
- skutečné celkové investiční výdaje: investiční výdaje plánované I_p a investiční výdaje neplánované I_N (mají charakter zásob).
- vyrobí-li firmy více produktu, hromadí se vyrobená produkce v zásobách, dochází k neplánovanému hromadění zásob a $I_N > 0$. Pokud vyrobí firmy méně produkce, dochází k neplánovanému čerpání zásob, $I_N < 0$.
- celkový objem plánovaných výdajů zahrnuje výdaje tvořící **agregátní výdaje $AE = C + I$**

Určení rovnovážného produktu pomocí křivky spotřeby a investic

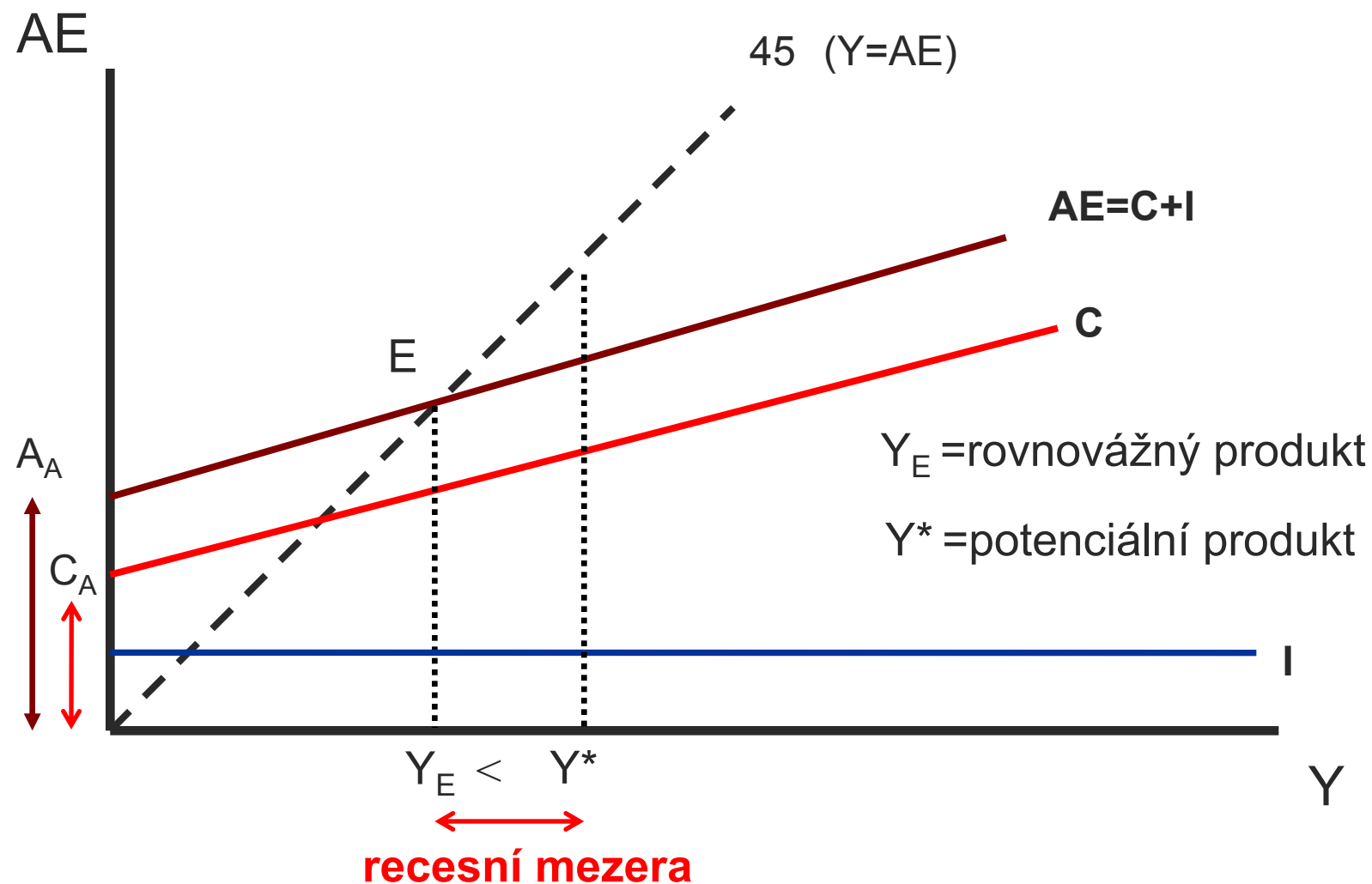

A_A = autonomní výdaje, tj. součet autonomní spotřeby a investičních výdajů

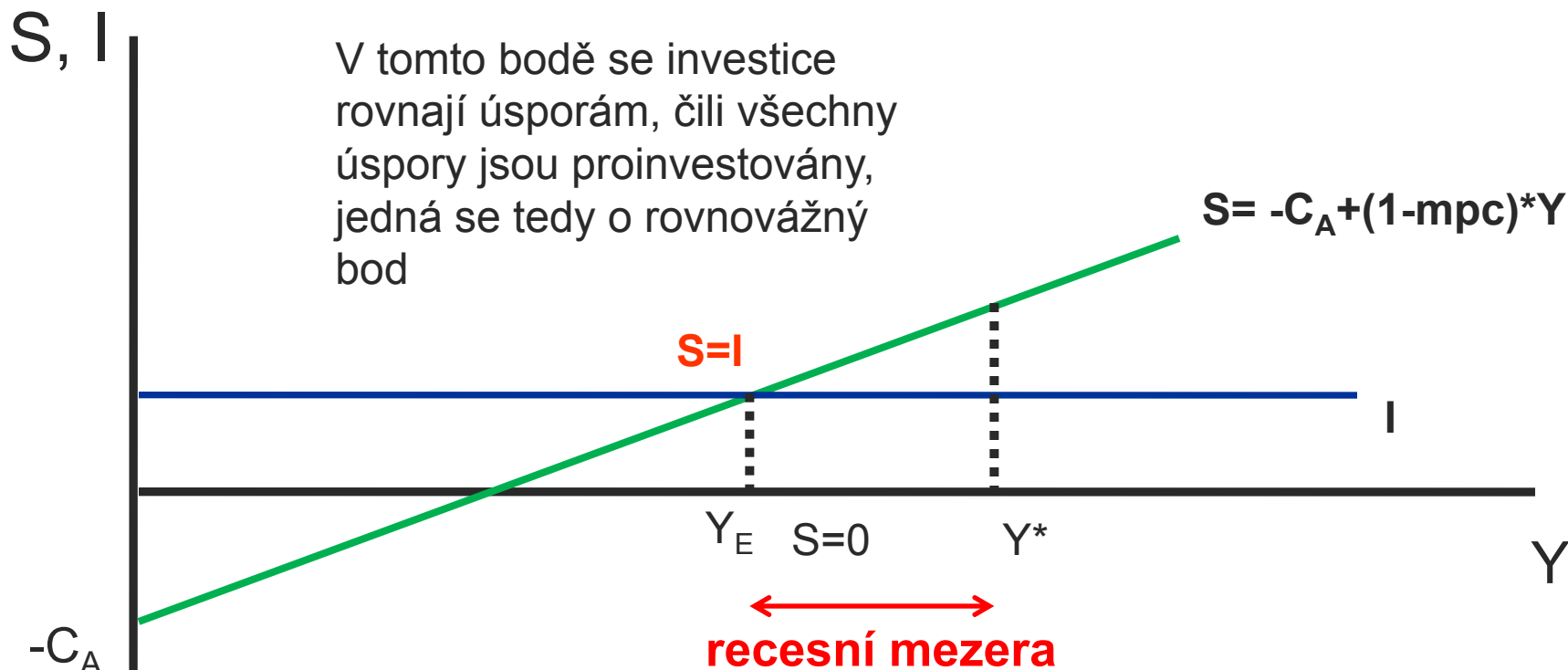
Určení rovnovážného produktu pomocí úsporové a investiční funkce

Určení recesní mezery pomocí křivky spotřeby a investic

Určení recesní mezery pomocí úsporové a investiční funkce

V tomto bodě se investice rovnají úsporám, čili všechny úspory jsou proinvestovány, jedná se tedy o rovnovážný bod

$$S = -C_A + (1 - mpc) \cdot Y$$

$S=I$

Y_E

$S=0$

Y^*

Y

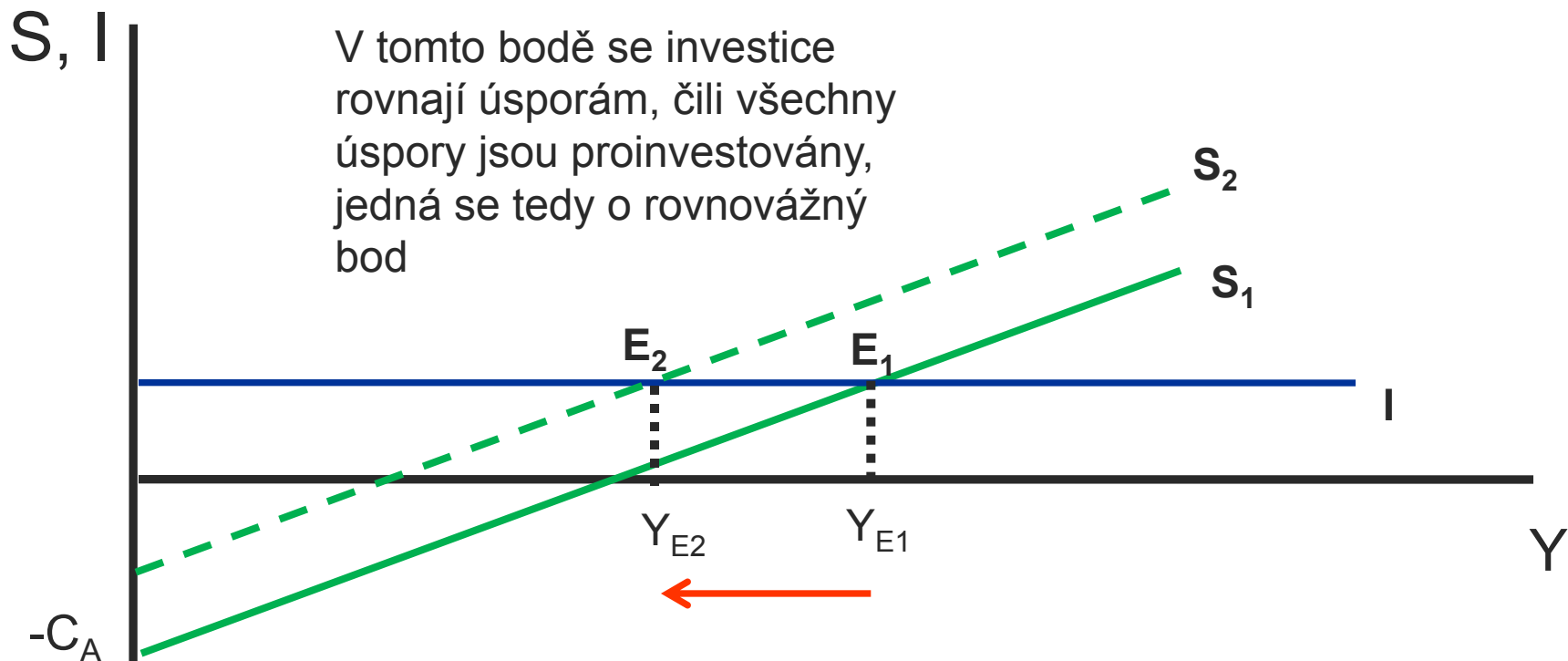
$-C_A$

recesní mezera

$Y_E = \text{rovnovážný produkt} < Y^* = \text{potenciální produkt}$

Zvýšit reálný produkt jde v rámci této teorie např. politikou „levných peněz“ čili snížením úrokových sazeb

Paradox spořivosti

V tomto bodě se investice rovnají úsporám, čili všechny úspory jsou proinvestovány, jedná se tedy o rovnovážný bod

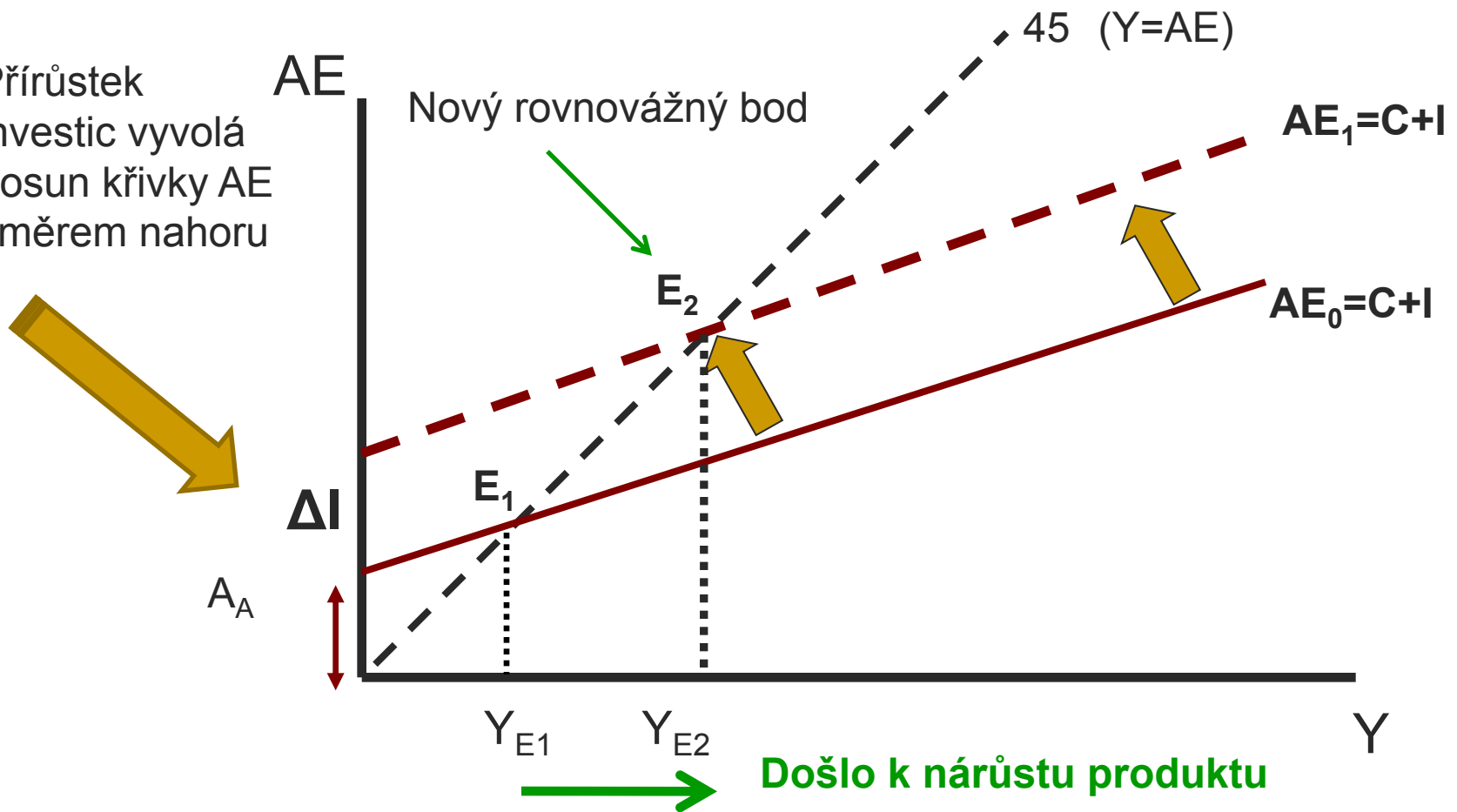
Domácnosti více spoří=>část produkce není nakoupena=>hromadění zásob =>firmy snižují výstup

Spořivost může vést i k tomu, že ekonomika se dostane do recese nebo ji prohloubí

Jednoduchý výdajový multiplikátor

Jaký efekt bude mít na výši rovnovážného produktu zvýšení investic?

Přírůstek
investic vyvolá
posun křivky AE
směrem nahoru

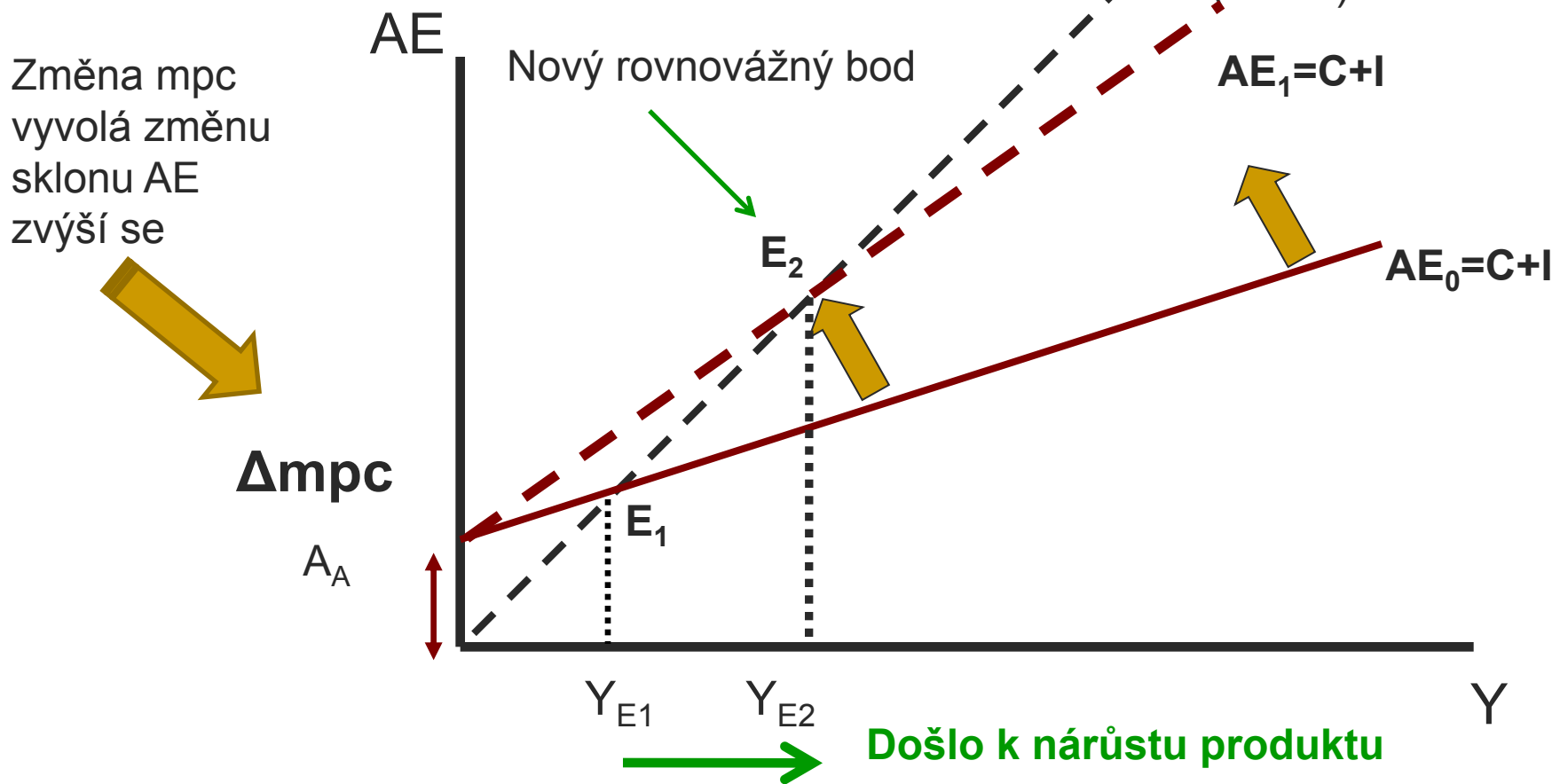
Jednoduchý výdajový multiplikátor - komentář

Zvýší se nám investiční výdaje, což vyvolá posun křivky AE směrem nahoru. Důležité je, že změna investic vyvolá několikanásobnou (multiplikovanou) změnu rovnovážného produktu, která se dá vypočítat skrz jednoduchý výdajový multiplikátor (značí se k), který udává, ***o kolik se zvýší produkt, zvýšíme-li investiční výdaje o jednotku.***

Výpočet: $k = \frac{\Delta Y}{\Delta I} = \frac{1}{1 - mpc} = \frac{1}{mps}$

Jednoduchý výdajový multiplikátor

Jaký efekt bude mít na výši rovnovážného produktu zvýšení mpc?

Model s linií 45° čili jednoduchý keynesiánský model

KŘIVKA AGREGÁTNÍCH VÝDAJŮ

- **posune** se směrem nahoru, když se **zvýší** C_A, I_A
- **zvýší** se její sklon, pokud se **zvýší** mpc
- **posune** se směrem dolů, pokud se **sníží** C_A nebo I_A
- **sníží** se její sklon, pokud se **sníží** mpc